TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. birželio 10 d.*

Byloje C-86/09

dėl *VAT and Duties Tribunal, Manchester* (Jungtinė Karalystė) 2009 m. vasario 23 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2009 m. vasario 27 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Future Health Technologies Ltd

prieš

The Commissioners for Her Majesty's of Revenue and Customs

* Proceso kalba: anglų.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai P. Lindh, A. Rosas, A. Ó Caoimh (pranešėjas) ir A. Arabadjiev,

generalinė advokatė E. Sharpston,
kanclerė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. kovo 18 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Future Health Technologies Ltd*, atstovaujamos baristerio R. Thomas,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos L. Seeboruth ir H. Walker, padedamų baristerio I. Hutton,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos O. Patsopoulou, Z. Chatzipavlou, M. Tassopoulou ir M. Apessos,

— Europos Komisijos, atstovaujamos R. Lyal ir M. Afonso,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, p. 1) 132 straipsnio 1 dalies b ir c punktų išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą tarp *Future Health Technologies Ltd* (toliau – FHT) ir už pridėtinės vertės mokesčio surinkimą Jungtinėje Karalystėje atsakingos institucijos *Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs* (toliau – HMRC) dėl šios institucijos atsisakymo taikyti PVM neapmokestinimą už atlygį vykdomai veiklai, kurią sudaro naujagimio bambagyslės kraujo surinkimas, ištyrimas ir apdorojimas bei prireikus šiame kraujyje esančių kamieninių ląstelių konservavimas galimam gydymui ateityje.

Teisinis pagrindas

Europos Sąjungos teisės aktai

3 Bendrijos reglamentavimas PVM srityje, t. y. 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyva 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23, toliau – Šeštoji direktyva), nuo 2007 m. sausio 1 d. buvo panaikintas ir pakeistas Direktyva 2006/112.

4 Pagal Direktyvos 2006/112 1 ir 3 konstatuojamąsias dalis nauja Šeštosios direktyvos redakcija buvo būtina siekiant pagal pertvarkytą struktūrą ir redakciją aiškiai bei racionaliai išdėstyti taikomas nuostatas, iš esmės nedarant esminių pakeitimų.

5 Direktyvos 2006/112 2 straipsnis suformuluotas taip:

„1. PVM objektas yra šie sandoriai:

a) prekių tiekimas už atlygį valstybės narės teritorijoje, kai prekes tiekia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks;

<…>

c) paslaugų teikimas už atlygį valstybės narės teritorijoje, kai paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks;

d) prekių importas.

<...>“

6 Direktyvos 2006/112 IX antraštinės dalies „Neapmokestinimas PVM“ 1 skyriaus „Bendrosios nuostatos“ vienintelis 131 straipsnis suformuluotas taip:

„2–9 skyriuose numatytais atvejais neapmokestinimas PVM taikomas nepažeidžiant kitų Bendrijos nuostatų ir tokiomis sąlygomis, kurias valstybės narės nustato siekdamos užtikrinti tinkamą ir sąžiningą neapmokestinimo atvejus reglamentuojančių nuostatų taikymą bei užkirsti kelią galimiems mokesčių vengimo, išsisukinėjimo ar piktnaudžiavimo atvejams.“

7 Direktyvos 2006/112 IX antraštinės dalies 2 skyriaus 132 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodyta:

„1. Sandoriai, kurių valstybės narės neapmokestina PVM:

<...>

b) ligoninių ir medicininės priežiūros bei glaudžiai su ja susijusi veikla, kai ją vykdo viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos arba, tokiomis pat socialinėmis sąlygomis, kokios taikomos viešosios teisės reguliuojamoms įstaigoms, ligoninės, gydymo ar diagnozavimo centrai bei kitos panašaus pobūdžio deramai pripažintos įstaigos;

c) medicininės priežiūros paslaugų, kurias teikia gydytojai bei paramedikai, teikimas, kaip jį apibrėžia atitinkama valstybė narė;

<...>“

8 Išskyrus įvadinį sakinį, Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodyti neapmokestinimo atvejai suformuluoti identiškai Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytiems neapmokestinimo atvejams. Pastarosios nuostatos įvadinis sakinys suformuluotas taip:

„Nepažeisdamos kitų Bendrijos nuostatų ir taikydamos sąlygas, kurias jos nustato siekdamos užtikrinti teisingą ir sąžiningą atleidimo nuo mokesčių taikymą bei užkirsti kelią galimam mokesčių vengimui, išsisukinėjimui ar piktnaudžiavimui, valstybės narės atleidžia nuo mokesčio <...>“

9 Direktyvos 2006/112 133 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės gali numatyti, kad 132 straipsnio 1 dalies b punkte numatytais neapmokestinimo atvejais PVM neapmokestinamos ir kitos nei viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos, jei kiekvienu konkrečiu atveju tenkinama viena ar kelios iš jame nurodytų sąlygų.

10 Direktyvos 2006/112 134 straipsnyje nurodyta:

„Paslaugų teikimas ir prekių tiekimas neapmokestinami, kaip numatyta 132 straipsnio 1 dalies b [punkte], kai:

a) paslaugų teikimas ir prekių tiekimas nėra būtinas vykdomiems neapmokestinamiems sandoriams;

b) pagrindinis paslaugas teikiančios ir prekes tiekiančios įstaigos tikslas – gauti papildomų pajamų iš sandorių, kuriuos vykdant tiesiogiai konkuruojama su PVM turinčioms mokėti komercinėmis įmonėmis."

Nacionalinės teisės aktai

11 1994 m. Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (*Value Added Tax Act 1994*) 31 straipsnyje numatyta, kad prekių tiekimas ir paslaugų teikimas neapmokestinami, jeigu jie įtraukti į šio įstatymo dabartiniame 9 priede nurodytą sąrašą.

12 Šio įstatymo 9 priedo 7 skirsnyje, be kita ko, nurodyta, kad neapmokestinama:

— paslaugos, kurias teikia į pagal *Health Professions Order 2001* (*Statutory Instrument 2002 No. 254*) tvarkomą registrą įrašytas asmuo,

— medicininės priežiūros ar medicininio arba chirurginio gydymo teikimas ir su tuo susijusių bet kokių prekių tiekimas ligoninėje arba viešosios teisės reglamentuojamoje įstaigoje,

— gydyti skirti iš žmogaus kraujo gauti produktai ir

— žmogaus (įskaitant embrioną) organai ar audiniai, skirti diagnozuoti, gydyti ar medicininiams tyrimams atlikti.

13 HMRC gairėse numatyta, kad paprastai laikoma, jog į pagal *Health Professional Order 2001* tvarkomą sąrašą įtrauktų sveikatos priežiūros specialistų teikiamos paslaugos iš esmės skirtos atitinkamų individų sveikatai apsaugoti, palaikyti arba grąžinti, todėl neapmokestinamos PVM.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

14 FHT yra akredituotas ir reikalingus atitinkamų Britanijos institucijų leidimus gavęs privatus bambagyslės kamieninių ląstelių bankas. Naujagimių tėvams jis teikia paslaugas, kurias sudaro bambagyslės kraujo surinkimo reikmenų išsiuntimas, šio kraujo ištyrimas ir apdorojimas bei prireikus šiame kraujyje esančių kamieninių ląstelių konservavimas.

15 FHT veiklą tiesiogiai prižiūri klinikose dirbantis mokslininkas, įtrauktas į pagal *Health Professional Order 2001* tvarkomą registrą kaip sveikatos priežiūros specialistas. Kamieninės ląstelės surenkamos netrukus po vaiko gimimo, kad ateityje jas būtų galima panaudoti mediciniškai gydant jį patį (t. y. autologiškai) arba kitus asmenis (t. y. alogeniškai arba heterologiškai). Be kita ko, sutartyje, kurią FHT sudaro su vienu ar abiem vaiko tėvais (toliau – sutartis), numatyta, kad FHT apdorotos ir konservuojamos ląstelės skirtos naudoti tik medicininiais tikslais ir negali būti naudojamos tyrimams ar bandymams.

16 Kiekvienu atveju tuo momentu, kai FHT sudaro paslaugų teikimo sutartį, jau būna atsiradusios arba gali atsirasti šios aplinkybės:

a) vaiko besilaukiantiems tėvams išsiunčiamos bambagyslės kraujui surinkti skirtų reikmenų komplektas;

b) tėvai susitaria su gimdymą prižiūrinčiu sveikatos priežiūros specialistu dėl bambagyslės kraujo surinkimo tuoj pat po gimimo (ir šią paslaugą apmoka iš savo lėšų);

c) kraują į FHT laboratoriją perveža medicinos kurjerių paslaugas teikianti bendrovė. Tai specializuota tarnyba, kuri teikia bambagyslės kraujo kamieninių ląstelių tyrimų ir jų išgavimo paslaugas;

d) FHT darbuotojai atlieka kraujo tyrimą, kad užtikrintų, jog jis neužkrėstas kokia nors per kraują plintančia liga. Šis tyrimas atliekamas iš karto po gimimo ir pakartojamas po 6 mėnesių;

e) vėliau kraujas apdorojamas siekiant paruošti medicininėms reikmėms tinkamų kamieninių ląstelių rinkinį;

f) paruoštas naudoti kamieninių ląstelių rinkinys konservuojamas užšaldant;

g) rinkinys konservuojamas taip, kad būtų tinkamas naudoti;

h) kamieninių ląstelių rinkinys tėvų prašymu (jei vaikui dar nesukako 18 metų) perduodamas naudoti medicininiam gydymui.

17 Sutartyje numatyti du apmokėjimo būdai. Pagal pirmąjį būdą už visas FHT teikiamas paslaugas, įskaitant konservavimą 6 mėnesius, klientas moka dvi nustatyto dydžio

sumas ir papildomą metinę sumą už tęstinį kamieninių ląstelių konservavimą. Pagal antrąjį būdą klientas gali iš anksto sumokėti tris fiksuoto dydžio sumas už visas FHT teikiamas paslaugas ir už tolesnį konservavimą 20 metų. Pasirinkus pirmąjį būdą bendra kaina yra 995 GBP, prie kurios reikėtų pridėti 30 GBP (dabar taikomą) metinę įmoką. Pagal antrąjį būdą bendra kaina yra 1 295 GBP.

18 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodyta, kad klientų, pasirinkusių 20 metų konservavimą, patiriamos išlaidas galima suskirstyti taip:

— 15 % sumos už šio sprendimo 16 punkto a papunktyje nurodytą paslaugą (200 GBP),

— visos su b papunktyje susijusiais veiksmais susijusios išlaidos,

— 62 % sumos už 16 punkto c–e papunkčiuose nurodytas paslaugas, t. y. surinkimą, apdorojimą, tyrimą ir kontrolę (795 GBP),

— 23 % už g papunktyje nurodytas paslaugas, t. y. konservavimą (300 GBP).

19 Teikiant pagrindinėje byloje nagrinėjamas paslaugas FHT patiriamos išlaidos galima suskirstyti taip:

— 7 % už suteiktą bambagyslės kraujui surinkti skirtų reikmenų komplektą ir išsiuntimo administravimą,

— 91 % už mėginėlio apdorojimą, tyrimą, kontrolę ir užšaldymą,

— 2 % už paruošto rinkinio konservavimą.

20 Didžioji sąnaudų, patiriamų teikiant paslaugas pagal sutartį, dalis susijusi su kraujo tyrimu, kontrole ir vėlesniu apdorojimu. Sąnaudos, susijusios su užšaldytų rinkinių konservavimu, yra minimalios.

21 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad iš pradžių HMRC manė, jog kamieninių ląstelių „surinkimo“ ir ištyrimo paslaugos, kitaip nei jų konservavimas, neapmokestinamos pagal 1994 m. Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 9 priedo 7 skirsnio 8 punktą (kaip žmogaus (įskaitant embrioną) organų ar audinių ir pan. tiekimas). Todėl FHT buvo laikoma vykdanti tiek neapmokestinamą, tiek apmokestinamą veiklą.

22 Vėliau HMRC nusprendė, kad pagrindinė paslauga yra kamieninių ląstelių konservavimas, ir tai nėra medicininis gydymas, o ląstelių ištyrimas ir apdorojimas yra tik jį papildančios paslaugos. Be to, net ir remdamasi prielaida, jog teikiamos savarankiškos

paslaugos, HMRC padarė išvadą, kad kamieninių ląstelių ištyrimo ir apdorojimo negalima prilyginti medicininei priežiūrai.

23 FHT pareiškė *VAT and Duties Tribunal, Manchester* ieškinį, kuriame nurodė, kad:

— arba jos teikiamos paslaugos sudaro vienos profilaktinės medicininės priežiūros, kuri neapmokestinama pagal Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies c punktą, sudėtines dalis,

— arba jos sudaro ligoninių, medicininės priežiūros arba glaudžiai su ja susijusios veiklos, kuri neapmokestinama pagal direktyvos 132 straipsnio 1 dalies b punktą, sudėtines dalis,

— arba, atvirkščiai, jeigu FHT teikiamos paslaugos nėra vienos paslaugos sudėtinės dalys, kiekviena surinkimo, tyrimo, analizės, apdirbimo, konservavimo užšaldant ir užtikrinimo, kad prireikus kamieninės ląstelės bus paruoštos naudoti gydymui, paslauga yra neapmokestinama pagal šios direktyvos 132 straipsnio 1 dalies b ir c punktą.

24 Šiomis aplinkybėmis *VAT and Duties Tribunal, Manchester* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar, valstybei narei nusprendus, kad paslaugas teikianti įstaiga laikytina pagal pobūdį į ligoninę, gydymo ar diagnostiko centrą panašia deramai pripažinta įstaiga [Direktyvos 2006/112] 132 straipsnio 1 dalies b punkto prasme, 132 straipsnio 1 dalies b punkte pavartotą „ligoninių ir medicininės priežiūros“ sąvoką reikia aiškinti kaip apimančią visas toliau nurodomas paslaugas (kurios detaliau aprašytos ginčo šalių neginčijamų faktinių aplinkybių aprašomojoje dalyje) ar, atvirkščiai, tik vieną arba kelias (ir kurias) iš jų:

a) medicininių reikmenų, reikalingų tam, kad gimdyme dalyvaujantis nepriklausomas sveikatos priežiūros specialistas galėtų surinkti vaiko bambagyslės kraują tuoj pat po jo gimimo, išsiuntimą vaiko besilaukiantiems tėvams;

b) taip surinkto kraujo ištyrimą specializuotoje įstaigoje siekiant užtikrinti, kad jis neužkrėstas kokia nors per jį arba per kamienines ląsteles, kurias siekiant panaudoti gydymui reikia išgauti iš kraujo, plintančia liga (panašus tyrimas pakartojamas po 6 mėnesių);

c) deramą kvalifikaciją turinčių sveikatos specialistų atliekamą ir prižiūrimą kraujo apdorojimą ruošiant medicininėms reikmėms tinkamų kamieninių ląstelių rinkinį;

d) kraujo ir kamieninių ląstelių konservavimą moksliškai pagrįstomis sąlygomis siekiant išsaugoti idealios būklės kraują ir kamienines ląsteles; ir (arba)

e) kraujo pateikimą tėvų prašymu (jei vaikui nėra 18 metų) norint jį panaudoti medicininiam gydymui?

2. Priešingu atveju, ar su ligoninių ir medicinine priežiūra „glaudžiai susijusios“ veiklos sąvoką [Direktyvos 2006/112] 132 straipsnio 1 dalies b punkto prasme reikėtų aiškinti kaip apimančią visas, ar tik kai kurias (ir kurias) iš minėtų paslaugų?

3. Ar, valstybei narei nusprendus, kad minėtas paslaugas teikia arba prižiūri vienas arba keli deramos kvalifikacijos sveikatos specialistai, [Direktyvos 2006/112] 132 straipsnio 1 dalies c punkte pavartotą „medicininės priežiūros paslaugų teikimo“ sąvoką reikia aiškinti kaip apimančią toliau nurodomas paslaugas (kurios detaliau aprašytos ginčo šalių neginčijamų faktinių aplinkybių aprašomojoje dalyje) ar, atvirkščiai, tik vieną arba kelias (ir kurias) iš jų:

f) medicininių reikmenų, reikalingų tam, kad gimdyme dalyvaujantis nepriklausomas sveikatos priežiūros specialistas galėtų surinkti vaiko bambagyslės kraują tuoj pat po jo gimimo, išsiuntimą vaiko besilaukiantiems tėvams;

g) taip surinkto kraujo ištyrimą specializuotoje įstaigoje siekiant užtikrinti, kad jis neužkrėstas kokia nors per jį arba per kamienines ląsteles, kurias siekiant panaudoti gydymui reikia išgauti iš kraujo, plintančia liga (panašus tyrimas pakartojamas po 6 mėnesių);

h) deramą kvalifikaciją turinčių sveikatos specialistų atliekamą ir prižiūrimą šio kraujo apdorojimą ruošiant medicininėms reikmėms tinkamų kamieninių ląstelių rinkinį;

i) kraujo ir kamieninių ląstelių konservavimą moksliškai pagrįstomis sąlygomis siekiant išsaugoti idealios būklės kraują ir kamienines ląsteles ir (arba)

j) kraujo pateikimą tėvų prašymu (jei vaikui nėra 18 metų) norint jį panaudoti medicininiam gydymui?“

Dėl prejudicinių klausimų

Išankstinės pastabos

25 Iš pradžių reikėtų priminti, kad Direktyvoje 2006/112, kaip ir Šeštojoje direktyvoje, nustatyta labai plati PVM taikymo sritis, nes prie šios srities su apmokestinamaisiais

sandoriais susijusiame 2 straipsnyje priskiriamas ne tik prekių importas, bet ir prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, šalies teritorijoje už atlygį vykdomi apmokestinamojo asmens, kuris veikia kaip toks (pagal analogiją žr., be kita ko, 2006 m. vasario 21 d. Sprendimo *Halifax ir kt.,* C-255/02, Rink. p. I-1609, 49 punktą; 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *VDP Dental Laboratory*, C-401/05, Rink. p. I-12121, 22 punktą ir 2010 m. vasario 11 d. Sprendimo *Graphic Procédé*, C-88/09, Rink. p. I-1049, 15 punktą). Tačiau pagal Direktyvos 2006/112 132 straipsnį, kaip ir pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnį, kai kurių rūšių veikla neapmokestinama PVM.

26 Kaip matyti iš šio sprendimo 4, 6 ir 8 punktų, Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b ir c punktai yra iš esmės identiški Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b ir c punktams, skaitomiems kartu su šios direktyvos 131 straipsniu. Be to, iš Direktyvos 2006/112 1 ir 3 konstatuojamųjų dalių matyti, kad ja iš esmės nebuvo siekiama daryti esminių Šeštosios direktyvos pakeitimų.

27 Darytina išvada, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b ir c punktai ir Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b ir c punktai turi būti aiškinami vienodai (taip pat pagal analogiją žr. 2008 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Kollektivavtalsstiftelsen TRR Trygghetsrådet,* C-291/07, Rink. p. I-8255, 23 punktą). Todėl atsakant į prašymo priimti prejudicinį sprendimą klausimus reikėtų remtis teismo praktika, susiformavusia dėl Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b ir c punktuose įtvirtintų neapmokestinimo atvejų.

28 Šiuo atžvilgiu reikia priminti nusistovėjusią teismo praktiką, pagal kurią Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje nurodyti neapmokestinimo atvejai yra Europos Sąjungos teisės savarankiškos apibrėžtys, kuriomis siekiama išvengti PVM sistemos taikymo įvairiose valstybėse narėse skirtumų (pagal analogiją žr., be kita ko, 1999 m. vasario 25 d. Sprendimo *CPP*, C-349/96, Rink. p. I-973, 15 punktą ir 2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Eulitz*, C-473/08, Rink. p. I-907, 25 punktą). Tas pat pasakytina ir apie Direktyvos 2006/112 132 straipsnyje numatytus neapmokestinimo atvejus.

29 Be to, iš su Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b ir c punktais susijusios teismo praktikos matyti, kad Direktyvos 2006/112 132 straipsnyje numatytais neapmokestinimo atvejais siekiama, kad PVM būtų neapmokestinama ne bet kokia visuomenės interesais vykdoma veikla, o tik šiame skirsnyje išvardytų ir labai išsamiai apibūdintų rūšių veikla (pagal analogiją žr., be kita ko, 1985 m. liepos 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, 107/84, Rink. p. 2655, 17 punktą; 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *D'Ambrumenil et Dispute Resolution Services*, C-307/01, Rink. p. I-13989, 54 punktą bei minėto Sprendimo *Eulitz* 26 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

30 Iš su Šeštąja direktyva susijusios teismo praktikos taip pat matyti, kad sąvokos, kuriomis apibrėžiami Direktyvos 2006/112 132 straipsnyje numatyti neapmokestinimo atvejai, turi būti aiškinamos siaurai, nes jomis nukrypstama nuo iš Direktyvos 2006/112 2 straipsnio 1 dalies a ir c punktų kylančio bendrojo principo, pagal kurį PVM apmokestinamas kiekvienas apmokestinamojo asmens prekių tiekimas ar paslaugų teikimas už atlygį. Tačiau šių sąvokų aiškinimas turi atitikti atitinkamu neapmokestinimu siekiamus tikslus ir nepažeisti iš fiskalinio neutralumo principo, kuris būdingas bendrai PVM sistemai, kylančių reikalavimų. Taigi ši siauro aiškinimo taisyklė nereiškia, kad sąvokos, kuriomis apibrėžiami minėtame 132 straipsnyje numatyti neapmokestinimo atvejai, turi būti aiškinamos taip, kad jos netektų veiksmingumo (pagal analogiją žr., be kita ko, 2007 m. birželio 14 d. Sprendimo *Haderer*, C-445/05, Rink. p. I-4841, 18 punktą ir nurodytą teismų praktiką; 2009 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Don Bosco Onroerend Goed*, C-461/08, Rink. p. I-11079, 25 punktą ir nurodytą teismų praktiką bei minėto Sprendimo *Eulitz* 27 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

31 Šiais motyvais reikia vadovautis atsakant į pateiktus klausimus.

Dėl pirmojo ir trečiojo klausimų

32 Pirmuoju ir trečiuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar valstybei narei nusprendus, kad paslaugas teikianti įstaiga

laikytina pagal pobūdį į ligoninę, gydymo ar diagnostikos centrą panašia deramai pripažinta įstaiga Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b punkto prasme, joje pavartotą „ligoninių ir medicininės priežiūros“ sąvoką reikia aiškinti kaip apimančią visas pagrindinėje byloje nagrinėjamas paslaugas, t. y. naujagimio bambagyslės kraujui surinkti skirtų reikmenų išsiuntimą, šio kraujo ištyrimą ir prireikus jame esančių kamieninių ląstelių konservavimą, iki jos bus panaudotos gydyti, ar, atvirkščiai, tik vieną arba kelias (ir kokias) iš jų.

33 Trečiuoju klausimu šis teismas siekia išsiaiškinti, ar valstybei narei nusprendus, kad minėtas paslaugas teikia arba prižiūri vienas arba keli deramos kvalifikacijos sveikatos specialistai, Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies c punkte pavartotą „medicininės priežiūros paslaugų teikimo“ sąvoką reikia aiškinti kaip apimančią pirmesniame punkte minėtas paslaugas, ar, atvirkščiai, tik vieną arba kelias (ir kokias) iš jų.

34 Tačiau visų pirma iš pirmojo ir trečiojo klausimų formuluočių matyti, jog pagrindinėje byloje neginčijama, kad, pirma, FHT laikytina pagal pobūdį į ligoninę, gydymo ar diagnostikos centrą panašia deramai pripažinta įstaiga Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b punkto prasme ir, antra, FHT paslaugos laikytinos teikiamomis gydytojų bei paramedikų, kaip jie apibrėžiami atitinkamoje valstybėje narėje, šios dalies c punkto prasme.

35 Todėl pirmasis ir trečiasis klausimai iš esmės susiję su Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b punkto formuluotės „ligoninių ir medicininė priežiūra“ bei šios dalies c punkto formuluotės „medicininės priežiūros paslaugos“ aiškinimu.

36 Dėl sveikatos priežiūros paslaugų iš teismo praktikos matyti, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punktas skirtas ligoninėje suteiktoms paslaugoms, o šios dalies c punktas – sveikatos priežiūros paslaugoms, suteiktoms ne ligoninėje, t. y. teikėjo ar paciento buvimo ar bet kurioje kitoje vietoje (šiuo klausimu žr. 2002 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Kügler*, C-141/00, Rink. p. I-6833, 36 punktą). Darytina išvada, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b ir c punktų, kurių taikymo sritys skiriasi, tikslas yra reglamentuoti visus sveikatos priežiūros paslaugų siaurąja prasme neapmokestinimo atvejus (žr. minėto Sprendimo *Kügler* 36 punktą ir 2006 m. birželio 8 d. Sprendimo *L.u.P.*, C-106/05, Rink. p. I-5123, 26 punktą).

37 Taigi, kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkto formuluotė „sveikatos priežiūros paslaugos“, ir tos pačios dalies c punkto formuluotė „sveikatos priežiūros paslaugų teikimas“ apima visas paslaugas, kurių tikslas diagnozuoti, gydyti ir kiek įmanoma išgydyti ligas ar sveikatos sutrikimus (žr. 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Dornier*, C-45/01, Rink. p. I-12911, 48 punktą ir nurodytą teismų praktiką bei minėto Sprendimo *L.u.P.* 27 punktą).

38 Vadovaujantis šio sprendimo 27 punktu tie patys motyvai taikytini ir identiškoms (redakcija lietuvių k. – beveik identiškoms) Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b ir c punktų formuluotėms.

39 Tokiomis aplinkybėmis pirmasis ir trečiasis klausimai nagrinėtini kartu manant, kad kiekvienu iš jų iš esmės siekiama išsiaiškinti, ar tokiomis kaip pagrindinės bylos aplinkybėmis veikla, kurią sudaro naujagimio bambagyslės kraujui surinkti skirto rinkinio išsiuntimas, šio kraujo ištyrimas bei apdorojimas ir prireikus šiame kraujyje esančių kamieninių ląstelių konservavimas, kad ateityje būtų galima jas panaudoti gydymui, siekiama diagnozuoti, gydyti ir išgydyti ligas ar sveikatos sutrikimus.

40 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad nors „sveikatos priežiūros paslaugos“ ir „sveikatos priežiūros paslaugų teikimas“ turi turėti terapinį tikslą, tačiau tai nereiškia, kad terapinį paslaugos tikslą reikia suprasti ypač siaura prasme (žr. 2001 m. sausio 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-76/99, Rink. p. I-249, 23 punktą; 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Unterpertinger*, C-212/01, Rink. p. I-13859, 40 punktą ir minėto Sprendimo *L.u.P.* 29 punktą).

41 Todėl minėtos direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b ir c punktuose numatytas neapmokestinimas taikomas sveikatos priežiūros paslaugoms, suteiktoms siekiant apsaugoti, taip pat palaikyti arba grąžinti asmens sveikatą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Unterpertinger* 40 ir 41 punktus; minėto Sprendimo *D'Ambrumenil et Dispute Resolution Services* 58 ir 59 punktus bei minėto Sprendimo *L.u.P.* 29 punktą).

42 Vadovaujantis šio sprendimo 27 punktu tie patys motyvai taikytini ir Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b ir c punktams.

43 Vis dėlto neatrodo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama veikla, kaip vykdoma FHT, t. y. naujagimio bambagyslės kraujui surinkti skirto rinkinio išsiuntimas, šio kraujo ištyrimas bei apdorojimas ir prireikus šiame kraujyje esančių kamieninių ląstelių konservavimas, vertinant šias veiklos rūšis tiek kartu, tiek atskirai, vykdoma realiu tikslu diagnozuoti, gydyti ir išgydyti ligas ar sveikatos sutrikimus, todėl šių paslaugų realus tikslas nėra sveikatos apsauga, palaikymas arba grąžinimas.

44 Šiuo atžvilgiu nors ligos nustatymas gali būti vienas iš galimų bambagyslės kamieninių ląstelių paėmimo tikslų, iš bylos medžiagos ir visų pirma iš sutarčių atrodo, kad FHT teikiamomis paslaugomis siekiama tik užtikrinti galimybę panaudoti vieną iš specifinių mediciniinio gydymo šaltinių tuo nebūtinai įvyksiančiu atveju, kai tokio gydymo prireiktų, tačiau savaime dar nėra veikla, kuria užkertamas kelias ligai, sužalojimui ar sveikatos sutrikimui, jų išvengiama ar imamasi prevencijos arba nustatomos latentinės ar ankstyvų formų ligos. Jeigu patikrinus, o tai prireikus turi padaryti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas konkrečias

nagrinėjamos bylos aplinkybes, vis dėlto pasirodytų, kad yra kitaip, tokia veikla, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, turėtų savaime būti laikoma arba „ligoninių ir medicininė priežiūra“ Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b punkto prasme, arba „medicininės priežiūros paslaugų teikimu“ Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies c punkto prasme.

45 Priešingu atveju, jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nustatytų, kad iš bambagyslės kraujo tyrimo iš tikrųjų nustatoma medicininė diagnozė ir jis nėra tik kamieninių ląstelių gyvybingumo testo dalis, reikėtų daryti išvadą, kad šis tyrimas yra diagnostikos paslauga, kuri patenka į Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b arba c punkto taikymo sritį, jei tenkinamos kitos šiuose punktuose ir šioje direktyvoje nustatytos sąlygos.

46 Be to, priešingai nei per teismo posėdį nurodė FHT, žmogaus kūno dalių, nesvarbu, kaip atskirtų nuo kūno, konservavimas užšaldant savaime dar nėra profilaktinė medicininė priežiūra.

47 Remiantis išdėstytais motyvais į kartu skaitomus pirmąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad jei veikla, kurią sudaro naujagimio bambagyslės kraujui surinkti skirto rinkinio išsiuntimas, šio kraujo ištyrimas bei apdorojimas ir prireikus šiame kraujyje esančių kamieninių ląstelių konservavimas, kad ateityje būtų galima jas panaudoti gydymui, siekiama tik užtikrinti galimybę panaudoti vieną iš specifinių medicininio gydymo šaltinių tuo nebūtinai įvyksiančiu atveju, jei tokio gydymo prireiktų, o ne diagnozuoti, gydyti arba užkirsti kelią ligai ar sveikatos sutrikimui, tokia veikla, nagrinėjant atskiras jos rūšis kartu ar atskirai, nėra nei „ligoninių ir medicininė priežiūra“

Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b punkto prasme, nei „medicininės priežiūros paslaugų teikimas“ šios direktyvos 132 straipsnio 1 dalies c punkto prasme. Kitaip bambagyslės kraujo tyrimo atveju būtų tik tuomet, jei šis tyrimas iš tikrųjų būtų skirtas medicininei diagnozei nustatyti, o tai patikrinti prireikus turėtų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl antrojo klausimo

48 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar su „ligoninių ir medicinine priežiūra“ „glaudžiai susijusios“ veiklos sąvoką Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b punkto prasme reikėtų aiškinti kaip apimančią visas pagrindinėje byloje nagrinėjamas veiklos rūšis, t. y. naujagimio bambagyslės kraujui surinkti skirto rinkinio išsiuntimą, šio kraujo ištyrimą bei apdorojimą ir prireikus šiame kraujyje esančių kamieninių ląstelių konservavimą, kad ateityje būtų galima jas panaudoti terapijai.

49 Šiuo klausimu dėl Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkto iš 2010 m. birželio 10 d. Sprendimo *CopyGene* (C-262/08, Rink. p. I-5053) 45–50 punktų matyti, kad su „ligoninių ir kitomis sveikatos priežiūros paslaugomis“ „glaudžiai susijusi“ veikla Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies b punkto prasme turi būti aiškinama kaip neapimanti tokios veiklos kaip bambagyslės kraujo paėmimas, gabenimas ir tyrimas bei bambagyslės kamieninių ląstelių laikymas, jei ligoninėje teikiama sveikatos priežiūra, su kuria ši veikla tik galbūt bus susijusi, nėra nei suteikta, nei teikiama, nei planuojama teikti.

50 Tie patys motyvai taikytini ir Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b punktui.

51 Kadangi pagrindinėje byloje nagrinėjamos veiklos rūšys iš esmės analogiškos toms, dėl kurių priimtas minėtas Sprendimas *CopyGene*, darytina išvada, kad, vertinamos tiek kartu, tiek atskirai, jos negali būti laikomos su „ligoninių ir kitomis sveikatos priežiūros paslaugomis“ „glaudžiai susijusia“ veikla Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b punkto prasme. Šių rūšių veikla, atsiradus tam tikroms aplinkybėms, tik gali būti glaudžiai susijusi su ligoninėje teikiamomis sveikatos priežiūros paslaugomis, kurios nėra nei suteiktos, nei teikiamos, nei planuojamos teikti.

52 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad su „ligoninių ir medicinine priežiūra“ „glaudžiai susijusios“ veiklos sąvoką Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b punkto prasme reikia aiškinti kaip neapimančią pagrindinėje byloje nagrinėjamos veiklos, kurią sudaro naujagimio bambagyslės kraujui surinkti skirto rinkinio išsiuntimas, šio kraujo ištyrimas bei apdorojimas ir prireikus šiame kraujyje esančių kamieninių ląstelių konservavimas, kad ateityje būtų galima jas panaudoti gydymui, su kuriuo ši veikla tik gali būti susijusi ir kuris nėra nei suteiktas, nei teikiamas, nei planuojamas teikti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

53 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **Jei veikla, kurią sudaro naujagimio bambagyslės kraujui surinkti skirto rinkinio išsiuntimas, šio kraujo ištyrimas bei apdorojimas ir prireikus šiame kraujyje esančių kamieninių ląstelių konservavimas, kad ateityje būtų galima jas panaudoti gydymui, siekiama tik užtikrinti galimybę panaudoti vieną iš specifinių medicininio gydymo šaltinių tuo nebūtinai įvyksiančiu atveju, jei tokio gydymo prireiktų, o ne diagnozuoti, gydyti arba užkirsti kelią ligai ar sveikatos sutrikimui, tokia veikla, nagrinėjant atskiras jos rūšis kartu ar atskirai, nėra nei „ligoninių ir medicininė priežiūra“ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 132 straipsnio 1 dalies b punkto prasme, nei „medicininės priežiūros paslaugų teikimas“ šios direktyvos 132 straipsnio 1 dalies c punkto prasme. Kitaip bambagyslės kraujo tyrimo atveju būtų tik tuomet, jei šis tyrimas iš tikrųjų būtų skirtas medicininei diagnozei nustatyti, o tai patikrinti prireikus turėtų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.**

2. **Su „ligoninių ir medicinine priežiūra“ „glaudžiai susijusios“ veiklos sąvoką Direktyvos 2006/112 132 straipsnio 1 dalies b punkto prasme reikia aiškinti kaip neapimančią pagrindinėje byloje nagrinėjamos veiklos, kurią sudaro naujagimio bambagyslės kraujui surinkti skirto rinkinio išsiuntimas, šio kraujo ištyrimas bei apdorojimas ir prireikus šiame kraujyje esančių kamieninių ląstelių konservavimas, kad ateityje būtų galima jas panaudoti gydymui, su kuriuo ši veikla tik gali būti susijusi ir kuris nėra nei suteiktas, nei teikiamas, nei planuojamas teikti.**

Parašai.